

Бозор Собир

Силтхор

БОЗОР СОБИР

СИМХОР

Дафтари шеър

1999

Бозор Собир

Симхор

Дафтари шеър

Ин дафтар аз ашъори тозаи намоёнтарин ситораи назми
точик Бозор Собир, ки асосан пушти симхор ва дар ғурбат
навишта шудаанд фароҳам омадааст.

Ношир Бӯрӣ Карим.

Москва

Трансдорнаука, 1999. - 80 с.

Barbed Wire

Copyright © 1999 Bozor Sobir

All rights reserved.

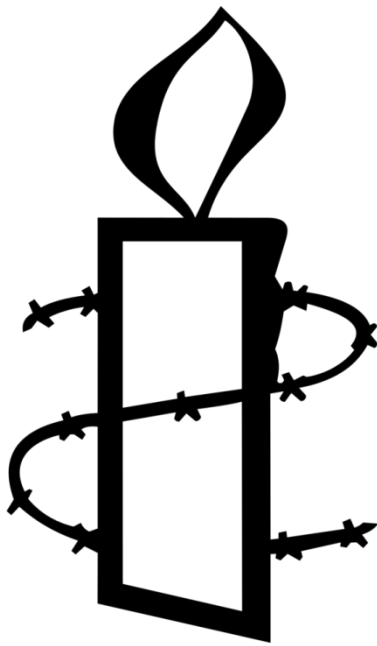
ISBN: 5-900007-02-2

Гуфтори мухтасар

Шеъри Бозор Собир чандин чанба дорад. Аз чумла:

1. Аз нахустин шеърхояш, ки солҳои 1960 гуфта шудаанд, то ашъори тобистони ҳамин сол бӯи дард меояд. Дар бедории миллии тоҷикон саҳми бузургро доро мебошад.
2. Солҳои мадид ба режими ҷумҳурӣ дар опозитсия қарор дошт, ки дар ин мавқеъ каси дигаре набуд.
3. 53 соли умрашро дар Шӯравӣ гузаронд, аммо ҳаргиз шеъре дар васфи коммунист, инқилоби Октябр ва Ленин нагуфт. Он замон имкон надошт, ки соҳибқалам дар мавзӯёти мазкур чизе нанависад.
4. Асолати қаламро ҳеҷ гоҳ аз даст надодааст.
5. Осори ӯ оинаи қаднамои миллат ва кишвар мебошад.

Раҳими Муслмониён

*Аз тамоми шоирон як шоири зиндонӣ
ман будам,
Дигарон буданд шоирҳои зиндонбон*

Майдони шаҳидон

Майдони шаҳидон, ки бувад чои муборак,
Оҳиста ниҳад халқ ба он пой муборак.
Ёрон, ки дар ин чо ба азо гирди ҳам оянд,
Арвоҳи шаҳидон ба ҳаво гирди ҳам оянд.

Майдони шаҳидон, ки бувад чои зиёрат,
Ин чо сухане нест маро бартар аз оят.
Садҳо алам орад алами сабзу кабӯташ,
Санги дили моро шиканад санги сукуташ.

Майдони шаҳидон ба миёнҷои Душанбе,
Чун қойнамозе ба тағи пой Душанбе.
Зеро, ки дар ин чо ҳама чо чои намоз аст,
Яъне, ки дар ин чо ҳама чо чои сипос аст.

Мардум ҳама ин чо ба заминбӯсӣ биояд,
Аз баҳри худо сачдаву дилсӯзӣ биоянд.
Аз баҳри худо сачдаву дилсӯзӣ савоб аст,
Дилсӯзӣ савоб асту заминбӯсӣ савоб аст.

Аз хотири ман шуста нашуд он ҳама рахте,
Олудаи хун буд ба ҳар зери дарахте.
Дар хотири ман хуни нахушкида ба фарше,
Аз баҳмани перор бимонд аз пайи кафше.

Баҳмани 1990

Ҳайкали Фирдавсӣ

Ҳайкали Фирдавсӣ дар майдони Озодӣ,
Қиблаи меҳанпарастон,
Қутби меҳан,
Қойгоҳи тавбаву савганди мардон...

Баски ӯ аз мрамари шеър,
Баски ӯ аз хорасанги маҳкамаи назм
Ҳамчу Рустам,
Ҳамчу Сӯҳробу Сиёвуш,
Бо қалам дар ин қаламрав шоҳҳайкалҳо гузорида,
То гузорад номи зинда, номи зинда, номи зинда...

Осмонро меҳарошад номи Фирдавсӣ,
Чун ливои ковиёнӣ,
Чун шиори ориёнӣ.
Номи ӯ фотеҳаи майдон,
Номи ӯ омину бисмиллоҳи користон,
Номи ӯ номи худои паҳлавию паҳлавонӣ.

Баста шуд занҷири номаш
То абад дар гардани Тӯрон,
То ҳанӯз аз дасти Фирдавсӣ
То зиёна меҳӯрад тозӣ.

Хӯрда ӯ ҳам тозиёна,
Лекин аз бегонаҳо на,
Лекин аз бегонаҳо камтар,
Бештар аз тӯдаи ҳаммилаги хеш,
Бештар аз ҳамватанҳои ватанбозор,
Бештар аз ночавонмардони меҳан.

Дар баҳои меҳрубонӣ,
Вой аз номеҳрубонӣ!
Гарчи умре бар сараш санге нахӯрда,
Сангҳое бар дилаш хӯрда.

Ҳайкали ӯ - ҳайкали як устуворӣ,
Пофишорӣ.
Кундааш ёдовар аз як кундаи пире,
Кундаи садсолаҳо сабзидаи халқ,
Кундаи садсолаҳо ғафсидаи халқ.
Кундаи номи сафеди Ориёно,
Купдаи кӯҳна,
Ҳамчу Фирдавсӣ ба умри як ҳазора...

Эй зиҳӣ Мақсуди Икром,
Шаҳрдори соҳибикром,
Ҷои Лениро ба Фирдавсӣ ту додӣ,
Ончуноне маснади Заҳҳоки моронро
Пири Тусӣ бар Фаридун дод...

Ҳайкали сангини шоир
Сангари Майдони Озодист,
Сангари Майдони Озодӣ намечунбад
Намечунбад, намечунбад, намечунбад!

Тирамоҳи 1902

Майдони Озодӣ

(Ба мухолифони демократия)

Шумо қазираед,
Ки хуни шаҳидони баҳманмох,
Қазираатон карда,
Қазираи нафрат,
Қазираатон карда.

Шумо сазоворед
Ба сангсори ҳақорат,
Ба мушти “истеъфо”.

Шумо қазираед,
Чудо зи қитъаи миллат,
Чудо зи қисмати миллат.
Шумо кучову қораи тоҷик
Шумо кучову қавораи тоҷик.

Хушо, ки халқ мекӯчад
Ба ҷониби майдони Озодӣ.
Ба шеъри ҳазрати Иқбол
Мезанад фол,
Мезанад чодар,
Шояд барои чандин рӯз,
Шояд барои чандин моҳ.

Майдони Озодӣ
Қои дуову омин аст.
Қои таҳорати зоҳир,
Қои таҳорати ботин.

Ба ашки очаи Рустам - шаҳиди баҳманмох,
Ҳазор бор қасам!
Ба ашки модари Аҳмад - шаҳиди баҳманмох,
Ҳазор бор қасам!

Ба хуни Аъзами наврас - шаҳиди баҳманмох,
Ҳазор бор қасам!
Ба хуни Абудсалим,
Ба хуни Маҳмадҷон,
Ба хуни Қобилҷон,
Ба хуни бистучаҳорум шаҳиди баҳманмох,
Ҳазор бор қасам!

Ки Майдони Озодӣ
Намешавад баста,
Намешавад хаста,
Намешавад пароканда!

1992

Дев

*Ҳазрати Сулаймон ба обхона рафт. Дев хотам
бирабуд ва чихил рӯз дар қиёфаи Сулаймон бор дод.
Дев ҳукм кард берун аз “Таврот”. Ва банни Исроил ба
талаби Сулаймон бархостанд.*

(Аз тафсири)

Деви девонро ба афсуну азоим
Андаруни кӯзае чо карда буданд.
Деви девон - дев буд ҳам аз бурун, ҳам аз дарун,
Дев буд аз фарқи сар то нӯги нохун.
Лек дар банд,
Аз буруну аз дарун афшурда хурдаш карда буданд,
Он чунон хурдаш,
Ки яке буд зиндаву мурдаш.

Солҳо махлуқи бадчинс,
Дар кузаи мис
Бугз мекард,
Бӯй мекард,
Ғилу ғаш мекард.
Рафта буд аз ёди мардум,
Рафта буд аз ёди гардун.
Мӯҳри сахташ дар даҳон баста,
Кӯзаи пушташ,
Бедаста.

Аммо ҳамин дирӯз
Аз кучое тӯдаи девонае частанд,
Девро девонаҳо чустанд.
Аз даруни хоку хошок,
Аз қои нопок;
Аз таги пасмондаҳои солҳои пеш,
Аз таги пасмондаи хеш,
Кӯзаро берун кашиданд,
Аз чаханнам мурдаро берун кашиданд,

Бо ҳаёҳуи фаровон,
Бо ҳангомаву ҳазён.

Девзоде чанд,
Девонае чандин,
Мӯҳри локи кӯзаро канданд,
Бо дасту дандон.
Дев чун дӯди сияҳ аз кӯза берун шуд,
Аз димоғи мо яке дӯди сиёҳи ғусса берун шуд.

Дев акнун дар сари девон нишаста,
Дев дар девон нишаста.
Кӯзае аз кӯзааш дар пушт,
Мезанад мушт,
Мехалад дар чашми мо ангушт.
Деви афташ аз бурун ғуррон,
Деви нафсаш аз дарун ғуррон.
Девбоде дар сараш туфон,
Девбоде дар сараш гардон.

Ку Алоуддин?
Фармонравои чин.
Ку азоимхону афсунгар?
Ку Тахмураси дитар?

1992

Аз тирашаб баромаду дар хун нишасту рафт

Насли чавони мардуми ман як дарахт буд,
Аз беҳу бун ба вақти шукуфтан шикасту рафт.
Насли чавони мардуми ман як сапеда буд,
Аз тирашаб баромаду дар хун нишасту рафт.¹

Насли чавони мардуми ман шуста шуд ба ашк,
Гулгункафан ба гиряи талхи ману ту рафт.
Тобӯти чӯбие ба сари шонаи ту монд,
Эй миллате ки насли нават рахт басту рафт...

Насли чавони мардуми ман як шарора буд,
Дар сангсори ҳодиса аз санг часту рафт.
Насли чавони мардуми ман тозиёна буд,
Дар гардани кулуфти замон зад ба шасту рафт.

Насли чавони мардуми ман бо ҳазор шӯр,
Занчири шӯравии ватанро гусасгу рафт.
Насли чавони мардуми ман як сапеда буд,
Аз тирашаб баромаду дар хун пишасту рафт.

Хунинлибоси насли нави мардуми маро
Мардум набурд агар, ки бимолад ба чашму рӯ,
Ман мебарам ба чашм, чу хунинлибоси хеш
То обҳои равшани фардо ба шустушӯ.

Анҷоми соли 1992

¹ Мисраи фавқ аз Ахавони Солис иқтибос шуда.

Кӯлоби як баёзи пур аз сураи намоз

(Ба гиромидошти хотираи Ҷиёнхон Ризо)

Бо хунҳо муҳаббати ҳамхунӣ рехта,
Пулҳои хешу таборӣ
Дар обҳои чашми ятимон шикастаанд.
Кӯлобам аз миёна ба ғафлат чудо шуда,
Шояд, ки то ба рӯзи қиёмат чудо шуда.
Пулҳо намондаанд, ба ғайр аз пули сирот,
Ҳайҳот! Ҳайҳот!

Аммо ба номи шӯриши Восеъ як китоб
Кӯлоб бо ман аст,
Кӯлоби ҳамчун аз қунҷит
Аз устухони дастаи манғит
Ҷувозкаш.
Кӯлоби сарбадор,
Кӯлоби Дараи Мухтор,
Кӯлоби Гулузор.

Аммо ба исми Ҳоҷии Кангуртӣ як баёз
Монанди чонамоз,
Умре ба назди ман
Чун чонамоз боз,
Кӯлоб бо ман аст,
Кӯлоби як баёзи пур аз сураи намаз.

Аммо ба номи лутфи Вализода як бағал
Кӯлоби соф зиндадили шӯх бо ман аст,
Кӯлоби завку хандаву мазза,
Кӯлоби ҳачву лутфу ситеза,
Кӯлоби базму қаҳқаҳаи осмонхарош,
Кӯлоби печутоб,
Лабҳои ғарқи хандаву чашмони ғарқи об...

Аммо ба исми ҳофизи Одина сад навор

Кӯлоб бо ман аст,
Кӯлоби рези таблаку Кӯлоби рези чон,
Кӯлоби фавҷ-фавҷи рубой,
Кӯлоби фавҷ-фавҷи дубайтӣ,
Кӯлоби як фалакзании аз фалак баланд,
Кӯлоби пирам Одинаи аз малак баланд.

Аммо ба поси рӯи дуконаш,
Ба ҳурмати намакаш,
Як сурфа як табак
Кӯлоб бо ман аст,
Кӯлоби ширчою қурутобу нони гарм,
Кӯлоби рӯи гарму бародарсаломи гарм,
Дасту миёнфишории сахту такон-такон,
Кӯлоби меҳрубон,
Кӯлоби чон.

Аммо қасам ба малаккӯҳи Хӯча Сартезаш,
Аммо қасам ба намаккӯҳи Хӯча Муминаш,
Аммо қасам ба туғмазоронаш,
Аммо қасам ба латтамазоронаш,
Аммо қасам ба Чаъфари Содик,
Аммо қасам ба ҳазрати Султон,
Кӯлоби калтаку лагаду хӯчаинпараст,
Ҳокимпарасту шаҳнапарасту калонпараст,
Золимпарасту зӯрпарасту дуруштдӯст,
Фармонпарасту муштзану шӯрапуштдӯст
Бо ман набуду нест, ки бо ман набуду нес.

Кӯлоби турктозиву яғмо,
Бо ман набуду нест,
Бо ман набуду нест, ки бо ман набуду нест!

1992, Душанбе

Дар чилди сурх

- Кист он?

Дар чилди сурхи коммунистӣ кист?

- Пантуркист! Пантуркист!

- Чист аз дандони ӯ чорист?

- Хуни ноҳақ,

Хуни тоҷик

- Дар сараш сарбанди сурхи коммунистӣ кист?

- Пантуркист! Пантуркист!

Пантуркисти террорист!

- Чист дар дасташ навишта?

- Номи тоҷикҳои кушта ё накушта:

Аз бадахшониву аз ғармиву дарвозӣ

Пушта-пушта, кушта-кушта,

Дар хати махфии ӯ кам монда накушта.

- Кист ин аз бўсаи шайтон ба чои мор

Рӯида дар китфаш ситора?

- Руссия!

Шефи ин террори туркист;

Ҳар кучое латгаи сурхе бубинад медавад он сӯй,

Пеши ӯ фарқе надорад чист,

Сурхиаш кофист.

- Шахнае, патёрае,

Мордӯше дар паси ин торумор аст,

Кист?

- Отатурки² узбекистонист,

Мақсадаш бунёди Туркистони холис,

Нақшаи ӯ мешавад ҳар соате ҳис;

Зарнамоӣ мекунад ин мис,

² Киноя аз Ислон Каримуф

Ман ба ин мис нестам ҳамчинс,
Нестам ҳамчинси ҳар бечинс.

1992

Як нафар ман мондаам

Дар чавонӣ будаам дар зери барфи рӯсафедӣ,
Рӯзи пири мондаам дар зери барфи мусафедӣ.
Баста рӯи чашмаҳои чашмҳоямро яхайнак,
Интизори сактаи дил, сактаи мағзам ман инак.

Чехраи пири маро вақте кунад оина тасвир,
Мешавад аз чехраи ман чехраи оина ҳам пир,
Чилди андомам, ки умре дастмоли зиндагӣ буда,
Дастмолаш карда чун чилди китоби кӯҳна фарсуда.

Ҳамзамононам ту гӯӣ, мурда аз мелод ҳам неш,
Қалъаи Золи Зарам дар теппаи танҳои хеш.
Як нафар ман мондаам, не ҳамзамон, не ҳамзабоне,
Не адофаҳме дигар, не дар миёна тарҷумоне.

Як нафар ман мондаам дар байни кӯҳистони анбӯх,
Медихам овозу мепурсам, ки кӯҳистониҳо ку?
Мерасад бар гӯши вазинам ҷавоб аз кӯҳ бо андӯх,
Вопас аз ман кӯҳ мепурсад, ки кӯҳистониҳо ку?

Як нафар ман мондаам дар байни гӯристони тоҷик,
Як фақат ман мондаам аз насли кӯҳистони тоҷик.
Гар қатори мурғу моҳиён маро ҳам мешиносед,
Дар китоби сурхи ҷондорони ноёбам нависед.

23 феввали 1993

Ҳамватанҳоям ватанро бурдаанд...

Ахтарон дар шишаи ҳафт осмони Тоҷикистон,
Ҳар яке аз тири Сангак як шикоф аст;
Дар заминаш шишаи поки дили кӯдак пикоф аст.
Гар дар ин ҷо аз фалак хуни малак резад аҷаб нест,
Гар дарахт аз ин замин якпоя бигрезад аҷаб нест.

Баста майдони Шаҳидон дар миёни панҷара,
Дар миёни панҷара ҳамчун мазораш манзара,
Халқро гӯронда ин ҷо тӯдаи беманзара.

Марзбонаш баста марзи Тоҷикистонро
ба монанди манаҳбанд,
Аз фишор охир, натанҳо набзи одам,
набзи дарёҳо намечунбанд,
Чашн барпо карда дар болои хуни ҳамватанҳояш,
Раҳбараш мерақсаду тар мешавад дар хуни тар пояш.

Меравад аз чашми мардум оби чашмаш куза-кӯза,
Мекушояд ҳар мусулмоне ба оби чашми худ рӯза,
Чашни истиқлоли ӯ фарқе надорад аз чаноза.
Тифли роҳгардон аз ин ҷо той-той, по-по гурезон,
Мурда ҳам бо устухони по гурезон.
Дар ватан як ҳамватан боқи намонда,
Ҳамватанҳоям ватанро бурдаанд, ин ҷо ватан боқӣ намонла.

Тоҷикистони ман акнун дар замини Тоҷикистон нест,
Дар замини поки Покистону Эрон дар тағи хок аст,
Дар тағи хок асту аз хоки замин пок аст.

8 май 1994, ш. Маскав

Мебора борон, эй худо, мебора борон

(Ба равиши таронаи маҳаллӣ)

Мебора борон, эй худо, мебора борон,
Насли чавонам, эй худо, шуд тирборон.
Боғи дилам зард, эй худо, доғи дилам сурх,
Дил лолазорон, эй худо, дил лолазорон.
Душман надорам, эй худо, душман надорам,
Мову бародар, эй худо, хун дар гиребон.
Месӯзам аз таб, эй худо, месӯзам аз таб,
Табхола дар лаб, эй худо, табхола дар чон.
Танҳо нагирад, эй худо, танҳо нагирад,
Бо ман бигирад, эй худо, имсола борон.
Борони шир аст, эй худо, борони раҳмат,
Борони хун аст, эй худо, гулӯлаборон.

16 сентябри 1994, ш. Маскав

Чашмҳои дурбинҳои кӯр бодо!

Аз ҳавои Тоҷикистон мезанад ҳар дам ҳавой,
Чола-чола, чола-чола, чола-чола чолаи тир.
Дар миёни қоши духтарҳои тоҷик мешукӯфад
Лола-лола, лола-лола, лола-лола лолаи тир.

Дар чигар гул карда доғаш, зинда аз доғаш чаканпӯш,
Дар кафан гул баста хунаш, мурда аз хунаш чаканпӯш.
Мекунад мардум ҳазар аз ҳеши ҳамхуни чаканпӯш,
Ҳеши ҳамхун карда аз хун то ба нохунаш чакашпӯш.

Чор фасли Тоҷикистонро, ки мо болида мидедем,
Фасли киштан, фасли киштан, фасли киштан, фасли киштан,
Чор фасли Тоҷикистонро дигар нолида мебинем,
Фасли куштан, фасли куштан, фасли куштан, фасли куштан.

Чор фасли Тоҷикистонро, ки мо болида мидедем,
Роҳати ҷон, роҳати ҷон, роҳати ҷон, роҳати ҷон.
Чор фасли Тоҷикистонро дигар нолида мебинем,
Офати ҷон, офати ҷон, офати ҷон, офати ҷон.

Ман ба онҳоям, ки берун мондаанд аз марзи ҷумҳур,
Дар лаби марзанду он фарқе надорад аз лаби гӯр.
Кӯр бодо! Кӯр бодо! Кӯр бодо! Кӯр!
Чашмҳои дурбинҳои, ки мебинанд аз ҳад дур!

Мекашад дарёи Панҷ аз банди гесӯи наистон,
Мӯи занҳои муҳочир чун раҳид аз панҷаи он?
Як наистон нолаам ман, як наистон печу тоб,
Як чигар дарёи хунам, як чигар дарёи об.

Кӯчиёни хаймаҳои зарди Майдони Шаҳидон
То Бадахшон, то Хуросон, то ба Покистону Эрон,
То кучо паймуда ҳоке монда дар ҳоке шаҳидон,
То кучо наймуда роҳе монда гӯристонии эшон.

Зардии рухсараам аз дарбадаргардии ман нест,
Зард шуд рухсораам аз ҳамраҳони дарбадаргард.
Гар нависам дарбадаргардии онҳоро ба коғаз,
Рӯи коғаз мешавад чун коғази рухсораам зард.

Ё мусофир ё муҳочир ҳар кучое ман, ки мурдам,
Бар сари қабрам нависед он замон – қабри муваққат.
Ҳамватанҳои парешонам, ки баргаштанд, ман ҳам
Хонаи худ боз мегардам аз он қабри муваққат.

Кушта бодо! Кушта бодо! Тухми онҳое, ки охир,
Чор фасли Тоҷикистон тухми тоҷик кушта буданд.
Кишта бодо! Кишта бодо Тухми онҳое, ки охир,
Чор фасли Тоҷикистон тухми тоҷик кишта буданд.

14 августи 1994, ш. Маскав

**Чунбиши гахвораи сабзаш –
чунбиши набзаш**

Ҳар дам чаро чаноza бихонем?
Ҳар дам чаро кабу́д бипӯшем?
Ҳар дам чаро бародари худро
Хуникафан ба хок супорем?

Дасту бағал кушода биёед
Аз пӯстҳои хеш бароем,
Дар пӯстҳои ҳамдигар бидароем,
Аз чилди танги ҷанг бароем,
Дар чилди ору нанг дароем.

Дар пешгоҳи ҳазрати Мавлоно,
Дар пешгоҳи чашмаи шах Носир,
Пеши мазори ҳазрати Султон,
Бо ҳам намози тавба гузорем,
Бо ҳам намози сулҳ бихонем.

Аз мо шикаст ҳурмати ҳамхунӣ,
Аз мо шикаст ҳурмати ҳамширӣ,
Аз мо шикаст иззати хешӣ,
Аз мо шикаст решаи пайвандӣ.

Дар зери ҳоку моки Хуросон,
Дар зери сангу хаки Бадахшон,
Дар қабрҳои кӯҳнаи Хатлон,
Дар қалъаҳои кӯҳнаи Вахшон,
Аз шарми ҷанги мо
Чунбид устухони азизон,
Чунбид устухони ниёгон.

Ранчида рӯҳи Бурхи Валӣ аз мо,
Ранчида рӯҳи Буалӣ аз мо,
Ранчида рӯҳи Рӯдаки аз мо,
Ранчида рӯҳи Хоҷа Камод,

Ранчида рӯҳи ҳазрати Иқбол.

Хешу таборамон ҳама саргашта,
Саргаштаҳои гумгашта,
Хобанд пушта-пушта дар Афғонистон,
Хобанд пушта-пушта дар Покистон,
Хобанд пушта-пушта дар Эрон.

Оё уммеди покии мо ҳаст?
Оре, уммеди покии мо ҳаст;
Бигузур, ҳамчу мардуми осӣ
Бӯсида риши мӯсафедонро,
Бӯсида чашми ятимонро,
Дар пеши пои ҳайкали Фирдавсӣ,
Дар пеши пои ҳайкали Сино,
Дар пеши пои ҳайкали Айнӣ,
Дар пеши пои ҳайкали Восеъ
Зонӯ занем аз пушаймонӣ,
Аз рӯсиёҳӣ.

Барпо кунем чашни ниёиш,
Барпо кунем ҳафтаи пӯзиш,
Барпо кунем тантанаи бахшиш
В-аз устухонҳои шаҳидон,
Аз гӯрхонаҳои азизон,
Аз ҳар мазор узр бипурсем,
Аз ҳар шаҳид узр бипурсем,
Бо нолаҳои зор узр бипурсем.

Ҳар сина покшӯӣ шавад аз кина,
Ҳар даст покшӯӣ шавад аз хун,
Ҳар чашм покшӯӣ шавад аз захр,
Ҳар ном покшӯӣ шавад аз доғ,
Яъне, ки покшӯӣ шавад барпо,
Монанди покшӯии тилло,
Аз касофати дарё.

Бигузор шири модари точик
Чун чашмаи биҳиштӣ нахушқад!
Бигузор, гоҳвораи сабзаш
Чунбад баробари набзаш.

1995, ш. Маскав

Ришнома

Рӯзе “Чароғи рӯз” агар рӯзнома буд,
Аз ришвахорӣ он оқибат ришнома шуд.
Дар ҳар саҳифа менигарӣ риш, риш, риш,
Ришу қавоқи хандахарише чу Тухтамиш.³
Дар ҳар саҳифа менигарам пашм, пашм, пашм
Аз байни пашм мепигарад чанд гушначашм.
Дар ҳар саҳифа менигари мӯй, мӯй, мӯй.
Дар зери мӯй монда ниҳон чанд гандарӯй.
Яъне, ки ҳар саҳифа ба монанди пӯстак,
Кам нест андаруни चुнии пашму пӯст кайк,
Покӯи тез хоҳаму устои сартарош,
К-ин ришномаро битарошад ба ришҳош.

Тобистони 1995, ш. Маскав

³ Тухтамишхони муғул

Таби сурх

То хонаи ман масофаи бисёр аст,
Расмам ба ду чашми чор дар девор аст.
Аз рӯи ман оинаи ман сер нашуд,
Оинаи ман мунтазири дидор аст.

Дар хонаи ман дорӯи хобам монда,
Як пар қалами пари уқобам монда,
Ман болини ҳамсарӣ надидам умре,
Дар болини ман чилди китобам монда.

Ҳар кӯза, ки аз хоки лаби Элок аст,
Ҳамхоки ман асту ҳамчу коғаз пок аст.
Аз кӯзаи пушти ман напурсед маро,
Хоке, ки ба сар задам ман, аз он хок аст.

На боғи падар монду на он беда қатор,
Аз беда қатор монда калбеда қатор.
Он беда қатор чӯби гаҳвора нашуд,
Ё чӯби аловӣ шуд ва ё чӯби мазор.

Дар пушти ман авлиё набуд, пир набуд,
Девори Хитою кӯхи Помир набуд.
Дар пушти сарам латгамазорон буданд,
Бо латгаи пора-пораи сурху кабуд.

Ҳарҷо, ки намеравам дилам волаи туст,
Дар боми дилам шукуфтани лолаи туст.
Қишлоқаки ман, пушти маро кас нагирифт,
Дар пушти сарам чанори садсолаи туст.

Сурхида замини Лодағӣ дар таби сурх,
Барги гули лолааш мисоли лаби сурх.
Аз сурхии лозазор шабнам сурх аст,
Гуфгӣ ту, шаби гузаштааш буд шаби сурх.

Сарманзили кӯдакии сахроии ман,
Роҳи ту, раҳи бирешими лоии ман.
Дар кундаи ҳар дарахти ту пинҳон аст,
Як кӯзача кӯдакии тиллоии ман.

Ҳамхандаи ман гули сияхгӯши ту буд,
Ҳамгиряи ман чашмаи хаспӯши ту буд.
Эй гумшуда қишлоқаки тиллоии ман,
Дорӯи ман оби шӯраки чӯши ту буд.

Қишлоқаки кӯдакӣ хасу хори ту бас,
Як лаҳза маро така ба девори ту бас.
Дар маҳфили маҳтобии чирчираку ман,
Чакчакзадани барги сафедори тубас.

Ҳарчанд, ки пеш-пеш рафтаи умре,
Ҳатто қадаме пеш нарафтаи умре.
Ҳарчанд қадам задам, фуру рафтаи ман,
Зеро, ки ман аз хеш нарафтаи умре.

Баҳори 1996

Шаҳри сиёҳ

Аз шаҳри ман ба ғайри сафедии пахтааш,
Дар ёди ман сафедии дигар намондааст.
Ҳар одамаш мусаввадаи одам асту бас,
Як одами сафед ба хотир намондааст.

Гӯянд чонамози нависанда дафтар аст,
Қои салоти қоғазиву сачда дафтар аст.
Аз бас, ки рӯи ҳамқаламонам сиёҳ буд,
Дар чашми ман сафедии дафтар намондааст.

Рӯи сиёҳи ҳамқаламони маро дар об,
Бояд, ки шӯст-шӯст ба хокистари китоб.
Зеро китоби шеърӣ маро сӯхтанду з-он,
Ғайр аз ғами ба хун шиновар намондааст.

Рӯзе, ки аз сиёҳии зиндон бурун шудам,
Гуфтӣ ту, аз сиёҳии захдон бурун шудам.
Дар сарнавишти ман, ки сиёҳаш виштаанд,
Шояд аз ин сиёҳии бадтар намондааст.

Дар шаҳри ман кӣ пес набошад сафед нест,
Ҳамшаҳри ман, ки пес набошад сафед нест.
Аз шарми ин сафедии ҳамгавҳарони хеш,
Дар пеши ман сафедии гавҳар намондааст.

Аз пуштаҳош монда маро шабдарав ба ёд,
Аз куштаҳош монда маро сардарав ба ёд.
Дар пахтазори ӯ, ки бәсе сӯхт пахтарӯ,
Аз он ба ҷуз сиёҳии хоҳар намондааст.

Ҳам аз заминӯ боғу баҳораш парида файз,
Ҳам аз ҳавои тираву тораҳ парида файз,
Чун шаҳри осмонзада аз осмони ӯ
Ҷуз чашми тифли гушнаи ахтар намондааст.

Сарсон ба қалби сакта бародар ба ҳар даре,
Фарзанди тоҷи сар ҳама музтар ба ҳар даре,
Ҳамсоя хонабону саги хона гӯрбон,
Аз хешу ақраби ман аксар намондааст.

Бе мардуми сафед сафедӣ намекунад,
Бе гандуми сафед сафедӣ намекунад,
Ҳарчанл дар иморати шаҳри сиёҳи ман
Ранги сафеду шишаву мармар намондааст.

Тобистони 1996, Чаксонвилл

Садсола кӯчидам вале...

Аз зодбуми хештап бо хотири озурда рафтам,
Бо дарди дил, бо дарди сил, бо чехраи пажмурда рафтам.
Ҳар кас, ки рафт аз масканаш хоки табаррук бурду ман
Аз масканам парвонаи чурми чиной бурда рафтам.

Чун устухонҳои падар, чун устухони хушки модар,
Чун устухонҳои бародар, устухони хушки хоҳар
Ҳар устухонамро ба пеши устухонхоре ниҳода,
Дар ҳар қадам бо сад алам сар то қадам афсурда рафтам.

Дар зодбуди ман маро пасмондаву тафканда мезад,
Ҳар бепадар, ҳар беҳабар, ҳар мурдаву худмурда мезад,
Худмурдаҳояш шаттаам монанди гови мурда мезад.
Дастӣ чигарбанон ба даст аз мурдаву худмурда рафтам.

Аз пахтазори беканоре бе кафан рафтам ман охир
Аз Роҳи Абрешим ба души хештан рафтам ман охир.
Садсола кучидам, вале қулфи дари худро набастам,
Қулфи диламро бастаму салсола дилозурда рафтам.

Ман аз заминам чуз заминларзӣ дигар чизе надидам,
Дигар чӣ дидам ғайри як рӯи сиёҳ аз офтобаш ҳам.
Чуз хушаи сероби ашк аз шоҳаи токаш нақандам,
Ғайр аз анори кафти захмаш мевае ноҳӯрда рафтам.

Аз рафъи дарди гурдаам дар кунҷи зиндони Душанбе,
(Рӯзе, ки зиндонбони ман буданд дуздони Душанбе),
Дорӯ талаб кардам агар, бегуфтугӯ порӯ гирифтам,
Табҳоли зиндонам ба лаб, дар гурда санги гурда рафтам.

Кайҳо Сулаймон мурда буд, аммо асояш дар тағи каш,
Аз по намезад бар замин дар пеши девони асокаш.
Ҳамчун Сулаймони қалам дар пеши девони қаламкаш,
Ман ҳам наафтодам, вале кайҳои кайҳо мурда рафтам.

Январ 1997, Чаксонвилл

Юсуф

Ҳамон корвоне, ки суф мефурӯхт,
Фаромад ба бозору Юсуф фурӯхт.
Азизи Зулайхо, ки суф мехарид,
Даромад ба бозору Юсуф харид.

Ба зан гуфт асто ғуломаш махон,
Чу фарзанд хонаш ту дар хонадон,
Ки дар чехрааш нури пайгамбарист,
Чунин чехра бе фоли фархунда нест.

Вале зан илочи таҳаммул надошт,
Ба Юсуф бинои муҳаббат гузошт.
Ки ҳусни гулӯсӯзи ӯ дар назар
Гулӯсӯзтар мешуд аз пештар.

Яке рӯзи монанди оби халич,
Ки оромиаш бебало нест ҳеч.
Зан аз шавқи ишқи чавон буд маст,
Чавонро дарун хонду дарро бибаст.

Ҳарису ҳаросону саршори нафс
Чу дар тангное ба ӯ гашт ҷафс.
Валекин аз он кулба Юсуф шитофт,
Зулайхо чу гурге ба Юсуф шитофт.

Чавон часту аз дарби долон гирифт,
Вале дасти зан аз гиребон гирифт.
Зулайхо чавонро ба бистар кашид,
Чавон сар надод, аз лаби дар кашид.

Чавон аз Зулайхо, ки сар мекашид,
Зулайхо чавонро батар мекашид.
Зулайхо, ки сӯи дарун мекашид,
Чавонро ту гӯи, дарун мекашид.
Зулайхо, ки мӯи ба мӯ мекашид,

Чавонро ба кому гулӯ мекашид.

Кашидан ду танро ба чое кашид,
Ки гӯё намешуд ҳавое кашид.
Чунон шуд, ки танпӯши Юсуф дарид,
Гиребонаш аз души Юсуф дарид.
Баромад чавон аз гиребони суф,
Ба монанди моҳи шабе аз хусуф.

Аз ин пас Зулайхо, ки ноком буд,
Зулайхо набуд, гурги бадном буд.
Ки он Юсуфи хӯрдааш зинда монд,
Даҳонаш вале Юсуфолуда монд.
Пароканда шуд мочарояш, ҳамон
Ба гуфтан нишастанд мисризанон,
Ки ҳамбистари бевафои Азиз
Тамаъ карда аз бардааш хобухез.

Зулайхо, ки ин таънашонро шунид,
Аз ин таънашон бӯи ғафлат шамид.
Фиристоду талбидашон назди хеш,
Ба одоби меҳмоннавозии беш.
Хушомадзанон лулаболиш ниҳод,
Навозишқунон хону хуриш ниҳод.

Дар аснои авчу қиёми нишаст,
Ғурури занонро Зулайхо шикаст.
Ба ҳар як турунчеву тезина дод,
Бари озмун дод, бе кина дод.

Сипас, чониби ғурфа иммо намуд,
Чавонро ба маҷлис тақозо намуд.
Даромад яке Юсуф ораста,
Ба зевар саропош пероста.

Чи хотун, чи отун ҳар он зан, ки буд
Ҳама ногаҳон моту мабҳӯт шуд,

Ба чои турунч аз шигифти шадид,
Нафаҳмида ангушти худро бурид.

Ба назди Зулайхо хиҷолат шуданд,
Пушаймони сахт аз маломат шуданд.
Бирафтанд аҳсантгӯён бурун,
Аз он Юсуфобод бо дасти хун.

1997, Чаксонвилл

Хонаам ковок шуд, акси садо медод,
Хонаи ковоки ман чун ғорҳо момочавобак дошт.
Хонаам мегуфтаму момочавобак хонаам мегуфт,
Қисмати пешонаам мегуфтаму момочавобак
қисмати пешонаам мегуфт.

Аз ватан вақте, ки мерафтам,
Субҳи бефайзаш намоён буд,
Бар сараш барфи нахустини зимистон буд.
Ин ки гуфтам дар чавонӣ мӯсафедам кард,
Дар чавонӣ мӯсафедаш кардаанд якбора
дар як шаб,
Хуб пираш кардаанд якбора дар як шаб.

Субҳи бофайзе, ки ман бори сафар бастам,
Субҳи рӯи кӯдаконам буд,
Духтари ман ахтари ин субҳи содиқ буд.

Аз ватан вақте, ки мерафтам,
Ёдам аз ӯ дар фазо мерафт,
Додам аз ӯ дар ҳаво мерафт.
Гуфтам аз рӯи ҳаво хат мекашам рӯи ватанро,
Баъд аз ин бигзор, бигзор!
Ман набинам рӯи ўро,
Ў набинад рӯи манро.
Хостам дар шишаи танги ҳавопаймо ба ин маънӣ
Хат кашам инак,
Вале он шишаро нохост бӯсидам,
Чун дилам мехост бӯсидам,
Чуи дилам мехост бӯсидам.
Бӯсаам дар шишаи танги ҳавопаймо намеғунчид.

Аз ватан рафтам, валекин дур рафтан аз ватан
имкон надорад,
Мекашад чун зодбуди меҳрубон меҳраш,
Гарчи бо ман меҳрубон кам буд.
Чун тавонам аз замини ҳамрагу ҳамхуни худ бигрехт?

Чун? Ки дар нофи заминаш хуни нофам рехт.

Дарди чонкоҳам, ки аз он чост, дармони ман он чост,
Решӣ хуншорам, ки аз он чост, доруи ман он чост,
Заҳри чандонам, ки аз он чост,
Нӯшдори ман он чост.

Зодгоҳам дар сари кӯҳи сафеди Ширбияш тӯтиё дорад,
Дар сари кӯҳи Зарафшон мӯмиё дорад,
Дар сари ҳар пушта аз рангинкамон чархофалак дорад,
Кӯзаи моҳи шабаш шири малак дорад,
Зодгоҳам оби гарму оби шӯрак дораду заррингиё дорад.

Дар катори фавчи мӯраш ҳамқалам дорам,
Балки ман дар он қаламрав сад найистон ҳамқалам дорам.
Лангари дуру дарози турнаҳои навбаҳораш ку?
Чок-чоки чокаки шабзиндадораш ку?
Кӯчаҳои қаққашони пахтазораш ку?
Пуштаи хоке, ки хоки хоксори қиблагоҳам буд, ку?
Хонаи ман-хопақоҳам буд, ку?

Ҳамватамҳоям касу нокас набуданд,
Мӯрҳои ҳамчу ман дар зерӣ пои раҳгузар буданд,
Лолаҳои ҳамчу ман хунинчигар буданд.
Ку сафедорони анбӯҳи саропо чашм,
Чашми бисёри пур аз меҳру муҳаббат?
Ку чанорони тануманди саропо даст,
Дастӣ бисёри мададгор?

Аз ватан рафтам,
Валекин дур рафта аз ватан имкон надорад,
Мекашад хокаш;
Аз кашиданҳои хокаш набзи ман кандаст,
Зарбати набзам мураттаб нест.
Зарбати қалбам мураттаб нест.
Аз ватан рафтам, валекин мекашад хокаш,
Хоку хошокаш.

Зимнстони 1997, Чаксонвилл

Муштариҳои оши борикем

Мерасад аз ҳар тараф кӯчи муҳочирҳои тоҷик,
Кӯдаку ғаҳвораи нақшину як карсонии ҷӯбиву зани борик.
Духтари ман лухтакашро гашта меорад,
Мирбобо ҷомаи зиндониашро гашта меорад.
Ришаки зиндониашро армуғон меорад Аҳмадшоҳи Комил,
Ришаки зиндониашро назри модар мекунд Хуршед.
Риштае дар гарданаш чун риштаи табларза меояд Раҳим,⁴
Бо ҳазору шашсаду ҳаштоду як рӯзи гирехбаста.

Ташнаи Варзобҳои поки дидоранд,
Ташнаи Сурхобҳои поки дидоранд,
Ташнаи Вахшобҳои поки дидоранд;
Соҳибони қабрҳои дар сари ҳар теппа бесоҳиб,
Ворисони сонии арвоҳи нооромии беворис,

Бингарӣ деворҳои ҳам зиёрат мекунанд аз иштиёқ,
Тӯтҳои лаб-лаби ҷӯборҳои ҳам зиёрат мекунанд аз иштиёқ,
Симҷӯби кӯчаҳои ҳам зиёрат мекунанд аз иштиёқ,
Додари ман тахтаи дарвозаашро рафта мебӯсад,
Ҳамсари ман мактабашро рафта мерӯбад.

Тоҷикистон ҷои пои Хӯҷаи Хизр аст,
Рӯзи қаҳтӣ ҳам ҳавояш бӯи нони пухта дорад.
Осиёбаш аз сафедӣ мисли марди мӯсафеди аст,
Мӯсафедаш аз сафедӣ ҷо ба ҷо чун осиебе,
Ин шабоҳат бе шарофат нест.
Мӯсафеди осиебашро надидам лаҳзае партоб,
Осиёби мӯсафедашро надидам лаҳзае партоб...

Мерасад аз ҳар тараф кӯчи муҳочирҳои тоҷик.
Мерасад аз ҳар тараф наздик

⁴ Раҳими Муслумониён.

Муштариҳои оши борик.

Қонамозашро сафедӣ карда Абдуллои Нурӣ

бар ватан баргашта меояд,

Устухонҳои сафедашро сафедӣ карда

Мӯъминшоҳ меояд,

Дафтари шеъри сафедашро сафедӣ карда

Гулрухсор меояд,

Ҳарду абрӯи сафедашро сафедӣ карда

Турсунзод меояд,

Мурда бошад ҳам агар,

Сандуқи тобӯташ ба дӯшаш,

Раҳматиҳои Собирӣ Бозор меояд,

Раҳматиҳои Собирӣ Бозор меояд.

10 апрели 199, Чаксонвилл

Пуштаҳо

Пуштаҳо - роҳҳои хокии ман,
Пуштаҳо ҷои хокбозии ман.
Пуштаҳо - гӯри модару падарам,
Хоку хокистари намозии ман.

Мебарад мӯр, мебарад мӯраш
Резаҳои дили маро ҳар сӯй,
Мебарад, мебарад парастуяш
Аз лаби ҷӯ гили маро ҳар сӯй.

Гӯйё буд момадояи ман
Момаборонаки баҳоронаш.
Гӯйё гаҳвораам бичунбондаст
Малахи гоҳвораҷунбонаш.

Чун қатори дулонаҳояш ман
Ҳамқаторе наметавонам дошт,
Ҳамчу дарёканори Элокаш
Ҳамканоре наметавонам дошт.

Ману маҳтобу рӯи девораш
Сояи току туту сояи бед,
Филми шабҳои кӯдакии ман аст
Филми маҳтобии сиёҳу сафед.

Чун чанори шикастапушташ нест
Пири садсола дар паси пуштам,
Нест муште чу мушти қалгуташ,
Вой бар ман агар занад муштам.

Дар паси пушта Сӯфиёни ман аст,
Қаҳгили кулбаҳош тиллоист.
Дар паси кулбаҳо чу мактаби ман
Чордевории сафедак нест.

Дӯст дорам, ки бӯяму бӯям
Бӯи дӯди алови нонашро,
Дӯст дорам, ки бӯсаму бӯсам
Аз сари пушта осмонашро.

То наборад дигар бичӯшондам,
Рузи боронӣ оби боронаш,
Оби чашми маро бичӯшонед,
То шавад хушк ашки резонаш.⁵

Декабри 1997, Seattle

⁵ Мавриди боронҳои ҳафтшабу ҳафтрӯза оби боронро ҷӯшонидани хушк мекардем, ки осмон хушк шавад.

Намозу рӯзаи қазой

Чаҳорсола намози қазой дорам ман,
Чаҳорсола намози қазой дар гардан.
Чаҳорсола намози қазоии худро
Ба рӯи хирмани испеди пахта мехонам,
Ба пахтазори сафеди шукуфта мехонам.
Чаҳорсола намози қазоии худро
Ба чономози ватан мекунам адо фардо.

Чаҳорсола намози қазоиям як сӯй,
Чаҳор соли расо рӯзаро қазо кардам.
Ба рӯзҳои ватан рафта рӯза мегирам,
Ба шомҳои ватан рӯза мекушоям ман.
Шавад ба рӯзи ватан рӯзаи қазой ҳалол,
Ҳалол бод ба шомии ватан маро ифтор.

Зимистони 1997, Чаксонвилл

Сӯзан агар дар дили ман манд...

Аз хоки ватан гӯри падар дар дили ман монд,
Модар чу мазори лаби ҷар дар дили ман монд.
Дар оташи ғам коғази рӯи ман агар сӯхт,
Аз хоҳари ман коғази сар дар дили ман монд.
Дар баставу фарзанди падар дар паси дар рост,
Фарзанди падар дар паси дар дар дили ман монд.
Ман рафтаму сад хешу табор аз сари ман рафт,
Аз рафтанишон турбати тар дар дили ман монд.
Дар решаи тиллоӣ набуд решаи ҷонам,
Пӯдина чу дорӯи чигар дар дили мап монд.
Дар сӯзани девори ман аст риштаи умрам.
Кофист ҳамон сӯзан агар дар дили ман монд.

13 апрели 1996, Чаксонвилл

Навбахор устоди марҳамбанд

Осмону чашмҳои осмонӣ медурахшанд,
Обҳову чашмҳои обӣ мечӯшанд,
Мезананд аз ханда дандонҳо чароғак,
Шишаҳои хонаҳо шуста,
Шишаҳои синаҳо шуста,
Шуста ҳамчун шишаи офоқи боронӣ,
Атласи рангинкамон ёдоваре аз ёри атласпӯш.

Ман ба сӯи акси даврони ҷавониам назар афканда меғӯям,
Акси дерин, дидаат равшан, баҳор омад!
Акси ман аз қиблаи девор механдад,
Акси ман дар чорчӯби худ намеғунчад.

Рост аз рӯи замин сабзида як қомат
Устухонҳои чанорон,
Устухонҳои сафедорон,
Рост аз рӯи замин рӯида гӯё як қаду қомат
Устухонҳои азизон,
Устухонҳои шаҳидон.

Устухонҳо ғунча хоҳанд дод.
Устухонҳо барг хоҳанд дод.
Устухонҳо панча хоҳанд дод.

Навбахор устоди марҳамбанд,
Бастааст аз махмалак марҳам
Бар тароши тешаву захми табарҳо,
Пои мачрӯҳи дарахтонро
Сад қабат печонида бо печак,
Ҳамчу як доругари ҳозик,
Ҳамчу як доругари бобоии тоҷик.

Ҷонамози солашро бар замин густурда мачнунбед,
Дар сучуд истода сархам.
Ин дарахт умре намозашро

Дар ҳамин як чонамози сояи худ мегузорад.
Ман ҳам аз авлоди ин бедам,
Сояи касро накардам чонамоз умре,
Доиман бар сояи худ сачда кардам,
Доиман бар сояи худ сачда хоҳам кард.

Дар миёни сабзаву хори сари девори кишлок,
Лола чун тоҷи хурӯсони сари девори кишлок,
Гуфтӣ, альён мезанад пар,
Бол мекубад ҳамин альён,
Аз сари девор мехонад хурӯси лолаи сурхи кулапгӣ,

Пои хобат мешавад бедор,
Хуни хобат мешавад бедор,
Ҳар рагу пайванди хобат мешавад бедор,
Баҳти хобат мешавад бедор.

Баҳори 1997, Чаксонвилл

Исмонли Сомонӣ девори Бухоро буд

Аз хуни Сиёвушем, ҳамхуни Сиёвушем,
Аз чомасафедонем, ҳар чома намепӯшем.
Ҳамсоли “Авасто”- ем, ҳамоташи Зардуштем,
Мо оташи Зардуштӣ нокушта намекуштем.

Ҳамтешаи Фарҳодем, андеша ҳамекардем,
Ҷуз решаи Оҳарман мо теша намекардем.
Аз давраи Деваштич дар кӯзаи мо девест,
Ин деви адоват нест, ин деви ватанхоҳист.

Чун Золи Зар аз модар кам бачча таваллуд шуд,
Ҳам рӯи сафедаш буд, ҳам мӯи сафедаш буд.
Мо ҳам, ки аз он зотем, мо ҳам, ки аз он бобо,
Ҳам мӯи сафед аз мост, ҳам рӯи сафед аз мо.

Дар қиблаи дил моро токе ҳама меҳроб аст,
Дар қиблаи дил моро меҳроб на, Сӯҳроб аст.
Дар бозӯи дил моро як панҷаи кӯтоҳ аст,
Бо панҷаи кӯтоҳаш аз Борбад аст ин даст.

Исмоили Сомонӣ девори Бухоро буд,
Мо ҳамватани ӯем, ӯ ҳамватани мо буд.
Мо ҳам кӯҳи хороем, девори Бухороем,
Девори Бухороем мо ҳам, кӯҳи хороем.

Як тоифа аз Лоҳур, як тоифа аз Тӯсем,
Ҳам вориси қомӯсем, ҳам вориси номӯсем.
Ҳамшаҳрии Фирдавсӣ, ҳамшаҳрии Иқболем,
Ҳамшаҳри ба номусем, ҳамшаҳри ба иқболем.

Дар қоҳи Аҷам кӯҳаст, дар мӯри Аҷам мираст,
Дар шеъри Аҷам шир аст, дар шеъри Аҷам шер аст,
Шере, ки дар анбӯҳи найзори қалам хоб аст,
Шери нари шеърашро душман натавонад баст.

Сентябри 1997, Seattle

Ту бисмиллои раҳмону раҳимӣ

(Барои дӯстам Раҳими Мусулмониён)

Саҳаргоҳон ба майдони Шаҳидон
Туро монанди бисмилло шунидам,
Аз он оғози Майдони Шаҳидон
Ба ҳар майдон, ба ҳар майдони мардон,
Ту бисмиллои раҳмону раҳимӣ.

Ба рӯи коғази пешонаат чин
Хати дастии хушхоне навишта,
Чу бисмиллои дар коғаз навишта:
Мусулмоне мусулмонӣ навишта,
Ту бисмиллои раҳмону раҳимӣ.

Агар аз ришта оши ришта кардам,
Раҳимо, гуфтаму ноништа кардам.
Ки аз зикри ту шайтон мегурезад,
Ки шайтони рачимро кушта кардам,
Ту бисмиллои раҳмону раҳимӣ.

Хасеро ҳам бибардорам ман аз чой,
Ба имдоди ту мебардорам аз чой.
Касеро ҳам бибардорам ман аз чой,
Ба имдоди ту мебардорам аз чой,
Ту бисмиллои раҳмону раҳимӣ.

Ба дастархони нони пухтаам не,
Ба дастархони шеъри пухтаи ман,
Ба нони пухтаи барҷастаам не,
Ба шеъри пухтаи барҷастаи ман.
Ту бисмиллои раҳмону раҳимӣ.

November 1998, Seattle

Сухани нотаом

Тамоми дору дарахтони рӯи замин,
Агар ба дасти нависандагон қалам гардад,
Шавад сиёҳӣ агар оби чашмаву дарё
Ва барги дору дарахтон агар шавад дафтар
В-агар навишта шавад дар ситоиши Модар,
Шавад тамому сухан нотаом монад боз.

20.02.98, Seattle USA

Кулбаи модар

Дар навдаи тути модар овезон,
Чун халтаи чака халтаи маҳтоб.
Дар кундаи тути модар овезон,
Чун халтаи моҳ халтаи чурғот.

Шаб аз лаби боми кулбаи модар,
Ҳамчун зари об мечакад маҳтоб,
Аз халтаи моҳу халтаи чурғот,
Ҳамчун зари ноб мечакад зардоб...

Ман дар тани кӯдакӣ фурӯ рафта,
Худро тати гути пухта мебинам,
Дар чолаи туту тутборонаш
Як мушт яtimi хуфта мебинам.

Як мушт яtimi хуфтаре модар
Дар тахтаи дил гирифта мехобад,
Дар пахтаи дил гирифта мехобад.
Сар монда ба тахтаи дили модар,
Сар монла ба пахтаи дили модар,
Бо чак-чаки чака мебарад хобам,
Чун рағфани маска мебарад хобам.

Дар чоғаи мо, ки тут мерезад,
Чун чола, ки моҳи хут мерезад.
Хамёза, ки мекашӣ, ба нохост
Шаб дар даҳони ту тут меафтад.

Вақте, ки сапеда деги гардунро
Чун модари ман ба рег мешӯяд,
Вақте, ки сапеда гови гардунро
Чун модари ман пагоҳӣ медӯшад,
Бо шир-шири шир мешавам бедор,
Бо шир-шири ширдӯшии модар...

Дар хоби шабам ханӯз бехотир
Ман дар тани кӯдакӣ фурӯ рафта
Худро таги тути пухта мебинам,
Дар чолаи тугу тутборонаш
Як мушт яtimi хуфта мебинам,
Додар ба бағал гирифта додарро,
Хоҳар ба бағал гирифта хоҳарро.

Вақте, ки аз ин миёна бархезам,
На мушти яtimi хуфта мебинам,
На дасти бағалгирифта мебинам,
На навдаи тути пухта мебинам
На! На! На ба мушт донаи туге,
Танҳо ману мушти саҳти калтуге.

Ман аз тани кӯдакии ман ҳар бор
Чун мурғи пагоҳӣ мешавам бедор,
Чун мурғи пагоҳӣ сина мекубам,
Чун мурғи пагоҳӣ мезанам фарёд.
Чун мурғи пагоҳӣ мекунам ку-ку:

Ку хоҳаракони хонарӯбам, ку?!
(Сад соли дароз хона норӯфта),
Ку додаракони хонабонам, ку?!
(Сад соли дароз хона бесоҳиб).
Ку модараки сағерабонам, ку?!
(Сад соли дароз дег ношуста,
Дегу табақаш ба рег ношуста).

На чак-чаки халтаҳои хобовар,
На шир-шири ширдӯшии модар,
Девори гилеву сояравшанҳо,
Девори дилеву сояравшанҳо.
Дар шохи чанор халтаи маҳтоб,
Аз халтаи сина мечакад зардоб.

11. 10. 98, Seattle USA

Соли мавлуди ман

Соли ман моҳист, аммо моҳии афлок нест,
Моҳии оби кабуди сарғаҳи Кофарниҳон аст.
Моҳии оби кабуди сарғаҳи Кофарниҳонам
Бартар аз он моҳии чарҳи кабуди осмон аст.

November 1988, Seattle

Чаро намеой?

Дубора моҳ бадар шуд, чаро намеой?
Дубора моҳӣ дигар шуд, чаро намеой?

Парандаҳои муҳочир ба лона баргаштанд,
Дубора чаҳ-чаҳа сар шуд, чаро намеой?

Бародарони мусофир ба хона баргаштанд,
Дубора қаҳ-қаҳа сар шуд, чаро намеой?

Ҳазор лола ба дил лолазори Файзобод,
Дубора хуни чигар шуд, чаро намеой?

Ниҳоли пушти дарат бо қадат баробар буд,
Чанори хушқаду бар шуд, чаро намеой?

Гули пиёда⁶ ба манзил пиёда боз омад,
Ба рафтани чӣ қадар шуд, чаро намеой?

Ту мерасӣ ба дар ин лаҳза гӯиён гӯшам
Фақат ба тақ-тақи дар шуд, чаро намеой?

Ҳамон бинои баланде ватан бувад номаш,
Ба хишти ҷони падар шуд, чаро намеой?

Ҳамон сутуни баланде ватан бувад бомаш.
Ба устухони падар шуд, чаро намеой?

April 1998, Seattle

⁶ Гулҳои алафӣ

Дар зери шаршара

Мерехт об аз рӯи ӯ,
Дар шир об афтода буд.
Монанди лабҳои тараш
Дар об гулмоҳӣ набуд.

Чун мармараш мешӯст об,
Чун модараш мешӯст об,
Печонда мепартофт об
Мӯи тарашро бар сараш,
Монанди мӯи духтараш.

Мерафт атраш дар ҳубоб
Дар шиша монанди гулоб,
Мерафт дар болои об
Чун шишаи атре ҳубоб.
Полида аз зулфони ӯ,
Полида аз мижғони ӯ,
Покизатар мегашт об.

Ҳар қатрае чӯи ба чӯ,
Ҳар қатрае сӯи ба сӯ
Мебурд дар дарёву рӯд
Аз чашми ӯ ранги кабуд.

Гург ва барф

Танаш чу барфи навборидаи сӯбхи зимистон буд,
Паи дандони ман ҳар чо
Саҳаргоҳон чу нақши пой гургон буд,
Паи ошуби гургони биёбои буд.

Ду чашми мешии ӯ,
Гурги мастам карда буд охир,
Ғизоли печутоби қоматаш, оҳӯи рафтораш
Чу гургон гушнамастам карда буд охир.

Лаби ман гушнаи ҳарду лаби хунпораи сурхаш,
Дили ман ташнаи хуни сари рухсораи сурхаш,
Чу гурги чила бозӣ кардаме бо барфи андомаш,
Чу бо барфи зимистон барфбозӣ кардаме бо барфи андомаш.

Вале дар хорбанди тези мижгонаш шикорам кард,
Маро бигрифт,
Яклухтам ба даст овард;
Агарчи мепаронд абрӯ,
Ҳавой мепаронд абрӯ,
Назад тирам, накӯштам,
Зиндаи лухтам ба даст овард.

Ба занҷири нигоҳаш саҳт бандам кардааст акнун,
Ба занҷири нигоҳаш гурғбандам кардааст акнун.
Дигар ман мекашам як умр заиҷири нигоҳашро,
Ба монанди қалам дар хат,
Ки умре мекашам занҷири пояшро.

Душанбе

Чидам гули садбарг зи гулзори Душанбе,
Бурдам ба дари хонаи дилдори Душанбе,
Гуфтам, ки дар ин ҳар варақи гунча нихон аст
Рози ману рози туву асрори Душанбе.
Бар ҳар тарафе менигарам, менигарад гарм
Аз ҳар тарафе чашми сафедори Душанбе.
Ҳар сояи беманзара ҳамсояи ман нест,
Ҳамсояи ман сояи девори Душанбе.
Чун риштаи дил, риштаи қон, риштаи умр аст
Дар гардани ман риштаи тӯмори Душанбе.
Дар сина ба чои дили ман чунбаду чунбад
Умре ҳама гахвораи гулдори Душанбе.
Маҳтоб авезон ба сари шохи чанораш,
Фонуси шаби шоири бедори Душанбе.

Май. 1998, Seattle

Файзободи ман

Хӯчаи Ҳотам зиёратгоҳи Файзободи ман,
Шукр аз тарбияти арвоҳи Файзободи ман.
Бо азони боди Элокаш дарахтон дар намоз,
Дар сари мӯи сафедам коҳи Файзободи ман,
Ширбии⁷ ширандомаш ба ман ҳамшира аст,
Тираки чуфташ арӯсу шоҳи Файзободи ман.
Гар ба девори качаш кач менишинам бок нест.
Роҳати чон як дами даргоҳи Файзободи ман.
Шишаи дорӯст, оре шишаи дорӯи дил,
Шишаи оби чароҳаткоҳи Файзободи ман.
Арғувону лолазораш ҳарду ҳамхуни мананд,
Ҳамгили ман хушгили дилхоҳи Файзободи ман.
Сатри мӯраш сатри мавзуне, ки хоколӯда аст,
Сатри шеъри хокиам дар роҳи Файзободи ман.
Аз ҷаҳон дилмондаам ман, аз ҷаҳон сад бор бех,
Нохуни моҳи нави бегоҳи Файзободи ман.

Октябри 1997, Seattle

⁷ Пуштакӯхе ба ҳамин ном

Шаршараи мӯй

Овози ту овезон,
Чун шарашара дар гӯшам,
Аз шаршараи мӯят
Менӯшаму менӯшам.
 Чун шиша диле дорам,
 Дар шишаи дил рӯят.
 Чун бӯи гулоб ояд
 Аз шишаи дил бӯят.

Дар шаршараи мӯят
Ҳар қатра бувад нӯшам.
Аз шаршараи мӯят
Менӯшаму менӯшам.
 Аз моҳии чашмонат
 Беҳтар набувад моҳӣ.
 Дар шаршараи мӯят
 Ман моҳии гулмоҳӣ.

Аз чашмаи чашмонат
Ман чашм намепӯшам.
Аз шаршараи мӯят
Менӯшаму менӯшам.

Баҳори 1998, Seattle

Хотира дорам

Дили ман аз дили ту қисса-қисса хотира дорад,
Қади ман аз қади ту ғамза-ғамза хотира дорад.
Агарчи оинаи қаднамои хотираам,
Шикаста, аз ту вале реза-реза манзара дорад.

Ба ман нафас ба нафас будӣ, чу нафас будӣ,
Ба ман нафас ба нафас чун ҳаво ту бас будӣ.
Чи чумлае, ки ба ман гуфтӣ, лаб ба лаб гуфтӣ,
Лаби ман аз лаби ту мазза-мазза хотира дорад.

Ба марзи синаам аз хӯшаҳои абрӯят,
Ба марзи хотирам аз хӯшаҳои гесӯят
Ҳазор қитъа туро киштаму дарав кардам,
Ки дастам аз камарат қабза-қабза хотира дорад.

Ҳазор чашну арӯсиву базму даврон буд,
Туро ба мисли сафедор ракси ларзон буд.
Маро ба мисли сафедор рашки ларзон буд,
Ҳазор бандам аз он ларза-ларза хотира дорад.

Чу хандаҳои баландат баланд шаршара дошт,
Ҳавои шаршараҳо дошт, боди гулдара дошт.
Даруни синаам аз хуну дар ду чашм аз ашк,
Чу сел хотираҳояш баланд шаршара дорад.

Хулоса, бе ту чанорам, чанори хотираам,
Ки аз ту то қадамам пӯст-пӯст хотира дорам.
Хулоса, бе ту заминам, замини хотираам,
Ки аз ту дар бағалам сабза-сабза хотира дорам.

Хулоса, бе ту камонам, камони хотираам,
Ки аз ту дар чигарам ранг-ранг хотира дорам.
Хулоса, бе ту саробам, сароби хотираам,
Ки аз ту дар назарам ҳавза-ҳавза хотира дорам.

Баҳори 1998, Seattle

Фасли занона

Ин чашмаро ниғаҳ кун,
Як лаҳза тарки раҳ кун,
Ин чашма мезанад чатм,
Чашми занона дорад.

Ин лолазори гулчӯш
Сурхида то баногӯш.
Инро макун фаромӯш,
Шарми занона дорад.

Ин беду ларзаро бин,
Ин нозу ғамзаро бин,
Якпоя мекунад рақс,
Рақси занонаро бин.

Борону шишаворӣ,
Аттораки баҳорӣ,
Дар шишаи хубобаш
Атри занона дорад.

Шаббодаро шамидам,
Чун бода дам кашидам,
Шаббодаи пагоҳӣ
Бӯи занона дорад.

Рангинкамон ба ранги
Ин арғувон шукуфта,
Ин арғувон ба ранги
Рангинкамон шукуфта,
Ин кундали бухорӣ
Фасли занона дорад.

Дар ғалла мечарад чашм,
Чу ғалла мечарад чашм,
Ин кишти тозаву тар

Зулфи занона дорад.

Набзи ҳавво ба дастам
Монанди набзи одам,
Обу ҳавон Наврӯз
Набзи занона дорад.

Баҳори 1997, Seattle

Фаришта

Фаришта, эй фаришта, эй фаришта,
Дилам дар сина мекӯбад думушта.
Диламро карда ишқат бесаришта,
Саришта рафта аз дастам чу ришта.

Фаришта, эй фаришта, эй фаришта,
Маро куштӣ ба абрӯи навишта.
Ҳама аз тоқи абрӯ менависанд,
Маро абрӯнависию ту кушта.

Фаришта, эй фаришта, эй фаришта,
Ба ҳар як тори мӯят як фаришта.
Ду рухсорат сафед аз шири модар,
Ки умре хушк аз чонат нагашта.

Фаришта, эй фаришта, эй фаришта,
Шудам аз печу тобат ришта-ришта.
Нашуд дар гӯшаи чаши ту гашта,
Нашуд дар сояи зулфи ту шишта.

Фаришта, эй фаришта, эй фаришта,
Нашуд чун байти абрӯят навишта,
Қасам хӯрдам ба шири дафтар аз шеър,
Қасам хӯрдам ба шеъри нонавишта.

Июни 1998, Seattle

Тиранох

На дигар хирмани гандум, на дигар хирмани мохам,
Ба ҳаво тӯдаи абрам, ба замии тӯдаи кохам;
Тиранохам, тиранохам, тиранохам, тиранохам,
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама сардам.

Қафаси синаи гулбун қафаси тутии гул буд.
Қафаси синаи ман ҳам қафаси тутии дил буд,
Си пари тутии гул рехт, пари тутии дил ҳам,
Тиранохам, тиранохам, тиранохам, тиранохам,
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама сардам.

Чи қадар чангу ғуборе, ки дар оина нишастаст,
Чи қадар чангу ғуборе, ки дар ин сина нишастаст,
Чи қадар меваи шеъре, ки напухтааст дар ин шохи қалам;
Тиранохам, тиранохам, тиранохам, тиранохам.
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама сардам.

На дигар замзамаи шеър,
На дигар шаршараи шеър.
Чи қадар шеъри сафедам ба замин рехт чу шир,
Шоири гумшудаам, гумшуда шоир,
На ба мохам, на ба чоҳам, таҳи кохам;
Тиранохам, тиранохам, тиранохам, тиранохам.
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама сардам.

Гили ман як гили помол,
Дили ман як дили помол,
Дилакамро чи қадар мардуми дилхора фишурданд,
Чу анор;
Дилакамро чи қадар мардуми дилхора макиданд,
Чу анор;
Пату пӯчам, бағале баргу гиёҳам;
Тиранохам, тиранохам, тиранохам, тиранохам.
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама сардам.

Лаби рӯзам ту лаби мардуми ранчур,
Лаби бенур,
Лаби шомам чу лаби маҷмаабемор,
Лаби хуншор;
Табу табхлолаву табларзаву ҳамёзаву оҳам;
Тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам.
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама сардам.

Ману сад манзараи зард,
Ману сад хотираи зард,
Раҳи хокии ману ғарғараи боди хазон,
Тани хокии ману ғарғараи боди адам;
Тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам.
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама сардам.

Ноябри 1998, Seattle

Т а р т и б

Майдони шаҳидон	3
Ҳайкали Фирдавсӣ	4
Майдони Озодӣ	6
Дев	8
Аз тирашаб баромаду дар хун нишасту рафт	10
Кӯлоби як баёзи пур аз сураи намоз	11
Дар чилди сурх	13
Як нафар ман мондаам	15
Ҳамватанҳоям ватанро бурдаанд	16
Мебора борон, эй худо, мебора борон	17
Чашмҳои дурбинҳо кӯр бодо!	18
Чунбиши гахвораи сабзаш – чунбиши набзаш	20
Ришнома	23
Таби сурх	24
Шаҳри сиёҳ	26
Садсола кӯчидам вале	28
Юсуф	30
Хонақоҳи ман	33
Муштариҳои оши борикем	37
Пуштаҳо	39
Намозу рӯзаи қазой	41
Сӯзан агар дар дили ман манд	42
Навбахор устои марҳамбанд	43
Исмонли Сомонӣ девори Бухоро буд	45
Ту бисмиллоӣ раҳмону раҳимӣ	47
Сухани нотаом	48
Кулбаи модар	49
Соли мавлуди ман	52
Чаро намеой?	53
Дар зери шаршара	54
Гург ва барф	55
Душанбе	56
Файзободи ман	57
Шаршараи мӯй	58
Хотира дарам	59
Фасли занона	61
Фаришта	63
Тирамоҳ	64

Автор Бозор Собир

Симхор

Barbed Wire
Copyright © 1999 Bozor Sobir
All rights reserved.

Технический редактор и компьютерная верстка
Шамсияи Дарё.

Лицензия ЛР № 064921 от 14.01.97.
Сдано в набор 18.02.98.
Подписано в печать 19.02.99.

Формат 70 x 90/32. Бумага офсетная.
Гарнитура «Таймс». Печать офсетная.
Тираж 5000 экз. Зак. 330.
Трансдорнаука.
Москва. Ленинградский проспект 64. к. 345 «А».

Отпечатано в полном соответствии с качеством
предоставленных диапозитивов
в ОАО «Можайский полиграфический комбинат»
143200, г. Можайск, ул. Мира, 93.